

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษานับเป็นรากฐานที่สำคัญในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนมีโอกาสพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานการพัฒนาของชีวิตตั้งแต่เกิด รวมถึงการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีพและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กำหนดให้บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึง มีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนให้กระบวนการศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคมแห่งการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขเปิดโอกาสให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาสาระกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง (กระทรวง ศึกษาธิการ, 2545, หน้า 2)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 39 และ มาตรา 40 กำหนดให้กระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปสู่สถานศึกษาโดยตรง โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาแต่ละแห่งทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา ฉะนั้นรูปแบบการบริหารสถานศึกษาจะมีการเปลี่ยนแปลง โดยการนำการบริหารแบบฐานสถานศึกษามาดำเนินการบนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า การปรับเปลี่ยนที่จะมีพลังผลักดันเพียงพอที่จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนสูงขึ้นบรรลุผลตามมาตรฐานการศึกษาชาติที่มีความท้าทายและก้าวหน้าในระดับอารยประเทศสถานศึกษาจะต้องเปิดโอกาสในการตัดสินใจ การใช้ทรัพยากร เพื่อแก้ปัญหาและจัดกิจกรรมทางการศึกษาให้เป็นไปตามความจำเป็นของสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544, หน้า 10)

จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ส่งผลให้ระบบการบริหารจัดการของภาครัฐมีการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะการพยายามเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการให้สถานศึกษาเปลี่ยน

การบริหารจัดการเป็นแนวใหม่ มุ่งผลสัมฤทธิ์มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีการวัดความสำเร็จของงานอย่างเป็นรูปธรรม โดยยึดประชาชนเป็นสำคัญและมีรูปแบบแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544, หน้า 90) คือ 1) การจัดโครงสร้างของสถานศึกษาโดยยึดภารกิจของสำนักงานเป็นสำคัญ (functional approach) ลดสายการบังคับบัญชา จัดระบบงานให้กะทัดรัด มีคำสั่งมอบหมายเฉพาะและจัดองค์กรสภาพจริง เพื่อการปฏิบัติงานเป็นเรื่อง ๆ 2) วางแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาตามแนวคิดและกระบวนการเชิงกลยุทธ์ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เลือกยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมที่สุด มีเป้าประสงค์และตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมปฏิบัติได้ 3) วัดและประเมินผลงานแนวใหม่โดยประยุกต์ใช้วิธีการประเมินความสำเร็จ และดัชนีชี้วัดความสำเร็จของงานที่ชัดเจนและสอดคล้องกัน มีการรายงานผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชนทราบเป็นระยะ ๆ 4) ใช้นวัตกรรมการบริหารจัดการและเทคโนโลยีสารสนเทศในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจำนวนสถานศึกษาในสังกัดทั้งสิ้น 32,731 แห่ง ในจำนวนนี้เป็นสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีนักเรียนต่ำกว่า 120 คนลงมา จำนวน 11,098 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 33.90 ของจำนวนสถานศึกษาทั้งหมด ซึ่งการดำเนินงานของสถานศึกษาขนาดเล็กมีปัญหา 2 ประการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548, หน้า 25) ดังนี้

1. สถานศึกษาขนาดเล็กมีคุณภาพค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ เนื่องจากยังขาดความพร้อมด้านปัจจัย เช่น ครูไม่ครบชั้น ขาดแคลนสื่อ และวัสดุอุปกรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อเทคโนโลยีที่มีราคาแพง

2. การลงทุนการศึกษาค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ เช่น กรณีครูต่อนักเรียน ในการรวมโดยประมาณ 1: 6-11 คน นอกจากนี้ยังมีการลงทุนด้านครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้างที่ต้องจัดให้สถานศึกษาเหล่านี้

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น กระทรวงศึกษาธิการได้ชี้แจงนโยบายการยกระดับคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาขนาดเล็ก เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2548 ไว้ดังนี้ 1) กำหนดให้สถานศึกษาขนาดเล็กซึ่งมีนักเรียนต่ำกว่า 120 คน เป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์การปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องการให้เด็กชนบทยากจน ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่ดีขึ้นอย่างรวดเร็ว ฉะนั้นการเร่งพัฒนาสถานศึกษาขนาดเล็กต้องเร่งวัดพัฒนาคุณภาพทุกด้าน คือ วัสดุอุปกรณ์ วิธีการ งบประมาณ และบุคลากร 2) กระบวนการยกระดับสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยใช้วิธีการพัฒนาสถานศึกษาขนาดเล็ก เช่น การจัดวิธีการเรียนการสอนแบบใหม่ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ การจัดคอมพิวเตอร์เคลื่อนที่เข้าไปช่วยสอนคอมพิวเตอร์แก่นักเรียน การหมุนเวียนครูเข้าไปสอน การพัฒนาสื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ 3) สถานศึกษาขนาดเล็กมีสภาพที่แตกต่างกัน ดังนั้น ควรให้ผู้บริหารสถานศึกษาเสนอวิธีการพัฒนาการ

ทำงานและความต้องการเข้ามาที่กระทรวงศึกษาธิการ 4) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต้องได้รับการประเมินเพื่อการพัฒนาและสามารถย้ายเข้าไปสอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่และมีคุณภาพมากกว่าได้ และครูในสถานศึกษาใหญ่ ก็สามารถย้ายไปอยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็กได้ เช่นเดียวกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ดำเนินงานให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวง ศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 มีหน้าที่ที่สำคัญเกี่ยวกับการจัดทำนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น ตลอดจนกำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 มีสถานศึกษาในสังกัดทั้งสิ้น 141 สถานศึกษา เป็นสถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 120 คน จำนวน 55 สถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 39.01 เพื่อให้สถานศึกษาขนาดเล็กมีคุณภาพทัดเทียมกับสถานศึกษาขนาดอื่นๆ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ และเงื่อนไขสู่ความสำเร็จ ดังนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3, 2548, หน้า 33-36)

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ ให้สถานศึกษากำหนดรูปแบบการบูรณาการหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ช่วงชั้น เนื้อหาวิชาการ นิเทศ ติดตามแนะนำ การจัดการเรียนการสอนครู พิเศษ มีการจัดกิจกรรมยกย่อง ชมเชยสถานศึกษาจัดหลักสูตรบูรณาการได้ตามเป้าหมาย จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้เหมาะสมกับสถานศึกษา จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้สื่อ นวัตกรรมช่วยสอน เช่น บทเรียนสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สื่อทางไกลผ่านดาวเทียม และ สื่อจากห้องเรียน สื่ออิเล็กทรอนิกส์

2. ด้านบุคลากร กำหนดให้สถานศึกษาพัฒนาศักยภาพครูและผู้บริหาร และบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้เกิดตระหนักรู้ มีความรับผิดชอบ และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบ บูรณาการ จัดอบรม ประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีการประสานขอรับการสนับสนุนจากชุมชนในท้องถิ่นด้านบุคลากรที่ที่มีความรู้ความสามารถ เสริมสร้างขวัญกำลังใจ วัฒนธรรมและค่านิยมในการทำงาน ส่งเสริม สนับสนุน ยกย่องเชิดชู เกียรติ คุณงามความดีของครูที่มีความรู้ความสามารถประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และ พัฒนาคู่มือให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะในการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีช่วยสอนประเภท ต่างๆ

3. ด้านการบริหารจัดการ กำหนดให้มีการจัดทำแผนการศึกษา ในระดับเขตพื้นที่ การศึกษา และกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาประสิทธิภาพสถานศึกษาขนาดเล็ก ส่งเสริมให้

สถานศึกษาได้ระดมความคิด โดยใช้กระบวนการพัฒนา พลังสร้างสรรค์ องค์กร โดยมีครู นักเรียน ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษา ร่วมกันดำเนินการ ให้สถานศึกษาบริหารจัดการ การศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยยึดหลักการโดยใช้ สถานศึกษาเป็นฐาน (school-based management) โดยส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการ บริหารจัดการ และมีระบบกำกับติดตามและช่วยเหลือโดยการนิเทศติดตามเชิงรุก

4. ด้านงบประมาณ ส่งเสริมการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาจากบุคคล ชุมชน ท้องถิ่น หน่วยงาน องค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชน สร้างเครือข่าย จัดตั้งศูนย์ให้ความช่วยเหลือ สถานศึกษาขนาดเล็ก ทั้งด้านบุคลากร สื่อวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน และบริหาร งบประมาณในสถานศึกษาแบบมุ่งเน้นผลงาน

จากยุทธศาสตร์และแนวทางการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3 ดังกล่าว จึงเป็นหน้าที่สำคัญที่สถานศึกษาโดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องศึกษาการบริหารงานของสถานศึกษาดารูปแบบการกระจายอำนาจ นโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนแนวนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อมากำหนด แนวทางการบริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องตามแนวนโยบายดังกล่าวภายใต้สภาพที่ขาดความ พร้อมของสถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก ผู้วิจัยในฐานะผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก เพื่อใช้เป็น แนวทางในการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3 ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์ การ ปฏิบัติงานในสถานศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยในครั้งนี้ เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง ใช้ เป็นข้อมูลในการตัดสินใจวางแผนพัฒนาการดำเนินงานด้านการบริหารงานของสถานศึกษา ขนาดเล็ก ตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานต้นสังกัดในการบริการให้การสนับสนุน การ ดำเนินงานของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2549 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จำนวน 55 แห่ง รวมจำนวนประชากร 896 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้สูตรการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างของยามาเน่ (บุญธรรม จิตต์อนันต์, 2546, หน้า 97) โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และให้ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 277 คน โดยผู้วิจัยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) แบ่งตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยขอเก็บข้อมูลจากผู้บริหารทุกคน จำนวน 55 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาละ 1 คน ที่เหลือคำนวณตามสัดส่วน ได้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหาร 55 คน ครู 167 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 55 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 277 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (independent variable) ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบ ได้แก่

2.1.1 ตำแหน่ง ซึ่งแบ่งออกเป็น

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) ครู
- 3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1.2 ประสบการณ์การปฏิบัติงานในสถานศึกษา แบ่งเป็น

- 1) ประสบการณ์การปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปี
- 2) ประสบการณ์การปฏิบัติงาน 10-20 ปี
- 3) ประสบการณ์การปฏิบัติงาน 21-30 ปี
- 4) ประสบการณ์การปฏิบัติงานตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป

2.2 ตัวแปรตาม (dependent variable) ได้แก่ สภาพและปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก ตามขอบข่ายการบริหารงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 20) ที่มีโครงสร้างการบริหารงานในสถานศึกษา 4 ด้าน คือ

- 2.2.1 การบริหารงานวิชาการ
- 2.2.2 การบริหารงานงบประมาณ
- 2.2.3 การบริหารงานบุคคล
- 2.2.4 การบริหารงานทั่วไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สถานศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

2. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

3. ครู หมายถึง ครูผู้ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระ การดำรงตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2546 ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

5. สภาพ หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานที่เป็นจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมการบริหารงานของสถานศึกษาในสถานศึกษาขนาดเล็กตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

6. ปัญหา หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นกับการปฏิบัติงานหรือการบริหารงานสถานศึกษาของผู้บริหารและครูในสถานศึกษา

7. การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารได้พยายามเสริมสร้างความร่วมมือให้เกิดแก่ผู้ร่วมงานเพื่อที่จะได้ดำเนินงานต่าง ๆ ในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสังคม โดยใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีต่าง ๆ อย่างเหมาะสม โดยมีโครงสร้างการบริหารงานในสถานศึกษา 4 ด้าน คือ

7.1 การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา การวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ การพัฒนาและส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา การจัดกิจกรรมการนิเทศเพื่อพัฒนาระบบงานวิชาการและการเรียนรู้ในสถานศึกษา การดำเนินงานแผนงานในสถานศึกษาและเครือข่ายภายในเขตพื้นที่การศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน การ

ประสานความร่วมมือ การพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษากับองค์กรต่างๆ การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

7.2 การบริหารงานงบประมาณ หมายถึง การดำเนินงานของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายเงินของสถานศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และถูกต้องตามระเบียบปฏิบัติของทางราชการ ประกอบด้วย การจัดทำแผนงบประมาณ แผนงานโครงการให้มีความเชื่อมโยงกับตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษา การจัดสรรงบประมาณภายในสถานศึกษาที่สอดคล้องกับภารกิจที่ต้องดำเนินการตามแผนงานโครงการของสถานศึกษา การตรวจสอบติดตามผล ประเมินผลตามแนวทางการปฏิบัติและรายงานการใช้จ่ายเงินต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี และจัดทำเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา การควบคุม บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุตามระเบียบแนวปฏิบัติของทางราชการ

7.3 การบริหารงานบุคคล หมายถึง กระบวนการในการวางแผนการดำเนินงาน ให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติตามนโยบาย ระเบียบ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับงานบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การวิเคราะห์ วางแผน อัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง การขอลื่อนตำแหน่งและวิทยฐานะของข้าราชการครู การจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว การแต่งตั้ง โอน ย้าย ข้าราชการครูในเขตพื้นที่การศึกษาหรือเขตพื้นที่การศึกษาอื่น การรักษาราชการแทนหรือการรักษาราชการในตำแหน่ง การพัฒนาข้าราชการครูตามความต้องการในการพัฒนาตนเอง การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูในสถานศึกษา การดำเนินการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญจักรพรรดิมาลาแก่ข้าราชการครู การจัดทำทะเบียนประวัติข้าราชการครูในสถานศึกษา การเสริมสร้างและป้องกันการกระทำผิดทางวินัย การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการอุทธรณ์หรือการร้องทุกข์ การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการลาออกจากทางราชการ

7.4 การบริหารงานทั่วไป หมายถึง การบริหารงานที่สนับสนุนเอื้อกิจกรรมการเรียนการสอนและงานบริการด้านอื่นๆ เพื่อให้งานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องดำเนินไปตามจุดหมายที่กำหนดและมีประสิทธิภาพสูงสุด ประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพงานธุรการ ระเบียบ แนวปฏิบัติของงานที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษา การจัดบุคลากรที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบและพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการบริหารงานของสถานศึกษา การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา เพื่อแสวงหาความร่วมมือสนับสนุนงานของสถานศึกษา การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กรที่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและความจำเป็นในการพัฒนาสถานศึกษา การวางแผนพัฒนาและส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา การส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป การบริหารงานอาคารสถานที่และ

สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน การส่งเสริมงานกิจการนักเรียนตามความต้องการ ความถนัด ความสนใจของนักเรียน การประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานต่างๆ ของสถานศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชนองค์กรอื่นที่จัดการศึกษา การประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานอื่นติดตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน เพื่อป้องกันความเสี่ยงในการดำเนินงานของสถานศึกษา การบริการต่างๆ แก่สาธารณะชนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความพึงพอใจ

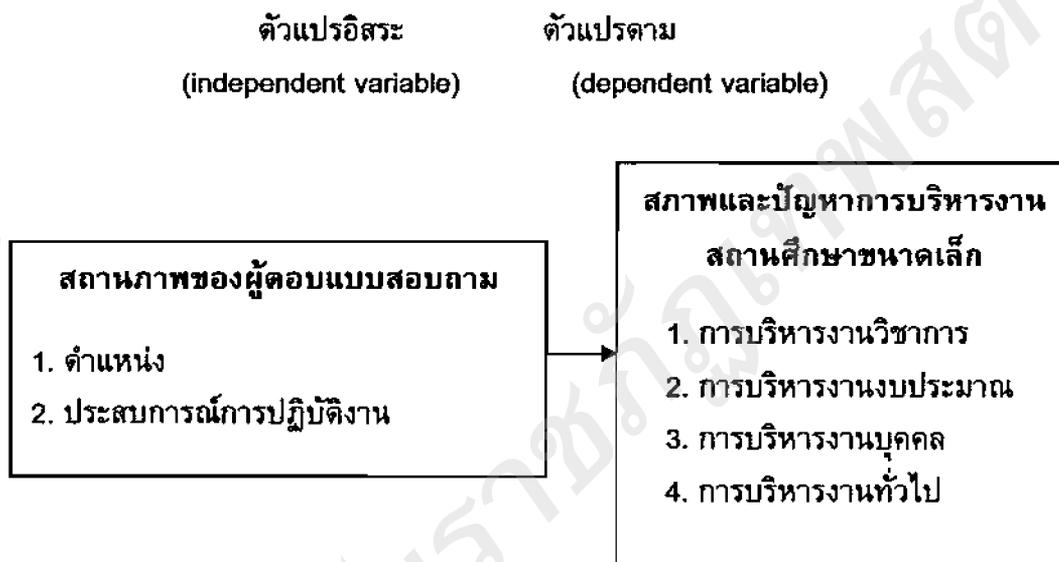
8. ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน หมายถึง จำนวนปีที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้แบ่งออกเป็น 4 ช่วง คือ

- 8.1 ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปี
- 8.2 ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน 10-20 ปี
- 8.3 ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน 21-30 ปี
- 8.4 ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 3 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยกำหนดตามขอบข่ายการบริหารงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีโครงสร้างการบริหารงานในสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 20) ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาโดยยึดกรอบแนวคิดดังกล่าว ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 3 ศึกษาและเปรียบเทียบจำแนกตามตำแหน่ง แบ่งเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน แบ่งเป็น ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปี ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน 10-20 ปี ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน 21-30 ปี และประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป ดังกรอบความคิดในการวิจัยในภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

สภาพและปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษา